

আদা খেতি (Ginger Cultivation)

উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ বাবে

জলবায়ু - সাগৰ পৃষ্ঠৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ১৫০০ মি: উচ্চতা লৈকে আৰু ক্ৰান্তীয় অঞ্চলত আদাৰ খেতি কৰিব পৰা যায়। তথাপিও আদাৰ বাবে উপযুক্ত উচ্চতা হৈছে সাগৰ পৃষ্ঠৰ পৰা ৩০০-৯০০ মি: ভিতৰত। উপযুক্ত পৰিমাণে আদাৰ ফচল পাবলৈ আদা ৰোৱাৰ সময়ত পাতলীয়া বৰষুণ, পোখা মেলা আৰু বৃদ্ধিৰ সময়ত মধ্যমীয়া আৰু ফচল চপোৱাৰ এমাহ আগৰ পৰা শুকান বতৰৰ প্ৰয়োজন হয়। উত্তৰপূব ভাৰতৰ খেতিয়কে সাধাৰণতে বিভিন্ন উচ্চতা য'ত shifting cultivation বা জুম খেতি কৰিব পৰা যায় তেনেকুৱা ঠাইত আদা খেতি কৰি ফল পায়।



আদা খেতিৰ সময় - মাৰ্চ এপ্ৰিলৰ পৰা আৰম্ভ কৰি গোটেই বসন্তকাল জুৰি আদা ৰোপনৰ বাবে উত্তম সময়।

মাটি - সহজে পানী ওলাই যোৱা আৰু জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা থকা মাটি আদা খেতিৰ বাবে ভাল। বালীয়া পলসুৱা, দোমোজা, পলসুৱা আদি মাটি আদাৰ খেতিৰ বাবে উপযুক্ত। বেমাৰৰ পৰা আদাক ৰক্ষা কৰিবলৈ বৃদ্ধি পাবলৈ আদা খেতিৰ পৰা অতিৰিক্ত পানী ওলাই যোৱাটো অতি আৱশ্যক। একেডৰা মাটিত বছৰৰ পিছত বছৰ আদা খেতি কৰিব নেলাগে।

শস্য কাল - সাধাৰণতে ৯-১০ মাহ (মাৰ্চ/এপ্ৰিল অৰ পৰা ডিচেম্বৰ/জানুৱাৰী/ফেব্ৰুৱাৰী)। জুন, জুলাই মাহত যেতিয়া খুব বৰষুণ হয় তেতিয়াই আদাৰ ফুল ফুলে।

ৰোপন পদ্ধতি - আদাৰ খেতিৰ বাবে এই অঞ্চলৰ খেতিয়কে বিভিন্ন পদ্ধতি অবলম্বন কৰে। সাধাৰণতে খেতিয়কে কেৱল আদা ৰোবলৈ পচন্দ কৰে। কিন্তু কিছু খেতিয়কে বিভিন্ন মাহ জাতীয় শস্যৰ লগত আৰু কেতিয়াবা গোমথান জলকীয়া, বেঙেনা, অমিতা, তিৰুঁহ, ৰঙালাও, বিলাহী আদিৰ লগত মিশ্ৰিতভাৱে আদাৰ খেতি কৰা দেখা যায়। কেতিয়াবা কৃষকসকলক গোমথান আৰু মাটিকঠালৰ লগত আদাৰ মিশ্ৰখেতি কৰা দেখা যায়।

জৈৱ-বৈচিত্ৰতা ব্যৱস্থাপনা - বিভিন্ন ধৰনৰ পাচলিৰ খেতি কৰিলে বহুতো ধৰনৰ উপকাৰী পোক পতঙ্গই বংশ বিস্তাৰ কৰিবলৈ সুবিধা পায়। তাৰোপৰিও মাটিৰ উপকাৰী অনুজীৱৰ বৃদ্ধি, মাটি আৰু পানী ৰক্ষণাবেক্ষণ, মাটিৰ সাৰুৱা ক্ষমতা বৃদ্ধি, আৰু লগতে খেতিয়কৰ আয় বৃদ্ধি কৰাত সহায় কৰে। এনে কাৰ্যই উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত শস্য-বৈচিত্ৰতা ব্যৱস্থাপনাত সহায় কৰে। উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত আদাৰ লগত মিশ্ৰিতভাৱে খেতি কৰা শস্য বিলাক হৈছে জলকীয়া, ৰঙালাও, তিৰুঁহ, অমিতা, গোমথান, মাটিকঠাল, কল, মটৰ, এৰাগছ শিমূল আলু, উৰহী, ফ্ৰেঞ্চ বিন আদি।

জৈৱিক কৃষিৰ বাবে প্ৰাকৃতিক দেৱাল (buffer) অঞ্চলৰ ব্যৱস্থাপনা:- জৈৱিক পদ্ধতিত আদাৰ খেতি কৰিবলৈ হলে ওচৰৰ গতানুগতিক শস্য ডবাৰ পৰা জৈৱিক আদাৰ খেতি ডবা বচাব লাগে আৰু সেইবাবে জৈৱিক আদাৰ পথাৰৰ চাৰিওফালে ৫-১০ মি: মান অঞ্চল এৰি দিব লাগে। এই ৫-১০ মিটাৰ অঞ্চলৰ পৰা পোৱা ফচল জৈৱিক বুলি ধৰিব নেলাগে। (এই ৫-১০

মিটাৰ অঞ্চলক বাফাৰ অঞ্চল বুলি কোৱা হয়।) আদা এবছৰীয়া শস্য হোৱাৰ বাবে জৈৱিক পদ্ধতিত পৰিবৰ্তন কৰিবলৈ ২ বছৰ সময় লাগে। আদা মিশ্ৰিতভাৱে কৰিবলৈ অন্য যিকোনো শস্য আদাৰ লগত জৈৱিক ভাবে খেতি কৰিব পৰা যায়। কিন্তু শস্যাবৰ্তনৰ বাবে মাহজাতীয় শস্যৰ খেতি কৰাটোৱেই উত্তম। আদা-কল-মাহজাতীয় উদ্ভিদ বা আদা-শাকপাচলি-মাহজাতীয় শস্যৰ মিশ্ৰিত খেতি এক ভাল পদ্ধতি।

থলুৱা আদাৰ প্ৰকাৰ আৰু এইবিলাকৰ উপকাৰিতা

থলুৱা আদা উগ্ৰ আৰু সেইবাবে আন আদাতকৈ থলুৱা আদাৰ বজাৰ ভাল হয়। উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ সবহ ভাগ মানুহেই আমিষভোজী আৰু সেইবাবে বন্ধাবঢ়াত আদা ব্যৱহাৰ কৰে। খেতিয়কে সাধাৰণতে থলুৱা আদা পছন্দ কৰে কাৰণ থলুৱা আদাবোৰ কীট পতঙ্গ বা বেমাৰৰ দ্বাৰা কম আক্ৰান্ত হয়। আৰু বহুদিনৰ বাবে সংৰক্ষণ কৰি থব পৰা যায়। (অতিকমেও এক সপ্তাহৰ বাবে সংৰক্ষণ কৰিব পৰা যায়। যি কি নহওক থলুৱা আদা উগ্ৰ হোৱাৰ বাবে বিভিন্ন উদ্যোগজাত সামগ্ৰী উৎপাদনত থলুৱা আদাৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।



ৰিও-ডে-জানেৰিও আৰু নদীয়া নামৰ আদা খেতিয়কৰ মাজত খুব জনপ্ৰিয়। এই দুই ধৰনৰ আদাৰ বাহিৰেও ভাৰতৰ বিভিন্ন ৰাজ্যত আদাৰ বিভিন্ন জাত আছে। উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত বিভিন্ন জাতৰ থলুৱা আৰু হাইব্ৰীড আদা আছে। যেনে নদীয়া, মৰাণ, থিংপুই, থিংলাইদাম, কাৰকাই, তুৰা, জেট, ৰিও-ডে-জানেৰিও, সুপ্ৰভা, পুনা, আৰাডা, চিনা আদি।

বীজ

সঁচ সংগ্ৰহ - জৈৱিক আদাৰ পথাৰৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা স্বাস্থ্যবান অৰ্থাৎ কোনো বেমাৰ নথকা আৰু পোকে নোখোৱা আদা ৰুবৰ বাবে সংগ্ৰহ কৰিব লাগে। জৈৱিক আদা সংগ্ৰহ কৰিব নোৱাৰিলে অধিক উৎপাদনকাৰী থলুৱা আদাও ৰোবৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি কিন্তু সেইবিলাকক কোনো ধৰনৰ বাসায়কি দৰব মিহলোৱা হব নেলাগে। ঠাই ভেদে আৰু কৃষি-পদ্ধতি ভেদে আদাৰ ফলৰ পৰিমাণ নিৰ্ভৰ কৰে। সাধাৰণতে আদা প্ৰতি হেক্টৰ মাটিৰ বাবে ১৫০০-২৫০০ কেজি আদা দৰকাৰ হয়। ৰোবৰ বাবে লোৱা আদাবিলাক ৪-৫ চে:মি: জোখৰ হব লাগে আৰু ২৫-৩০ গ্ৰাম ওজনৰ হব লাগে।



বীজ শোধন - সাধাৰণতে কোনো শোধন নকৰাকৈ আদা ৰুৱা হয়। নাগালেণ্ডৰ খেতিয়কে ৰুবৰ বাবে লোৱা আদাবিলাক ২০-৩০ দিনৰ বাবে ৰদত দি লয়, আকৌ মেঘালয় ৰাজ্যৰ খেতিয়কে কেৱল এদিনৰ বাবে আদাবিলাক ৰ'দত দিয়ে। ৰুবলৈ লোৱা কাণ্ডবিলাক অমৃতপানী, পঞ্চগব্য, জীৱামৃত বা ৰুও পেট পিট আদিত অলপ সময় ডুবাই থব লাগে।

কৃষি পদ্ধতি



আদা ৰুৱৰ বাবে মাটিডৰা ভালদৰে হালবাই চহাই লব লাগে। ১৫ চে:মি: ওখ ১ মি: বহল সুবিধা অনুযায়ী দীঘল ৫০ ছে:মি: ব্যবধান ৰাখি আদাৰ তলি বনাব লাগে। আদাৰ ভেটিবিলাক সূৰ্য্য ৰশ্মিৰ দ্বাৰা শোধন কৰিলে পোক পৰুৱা নিয়ন্ত্ৰণ বা গছৰ বেমাৰ ৰোধ কৰিবলৈ সুবিধা হয়। সূৰ্যৰশ্মিৰ দ্বাৰা শোধন পদ্ধতি হল যেতিয়া একেৰাহে ২০-৩০ দিনলৈকে ৰ'দ দি থাকে তেতিয়া মাটিৰ আদ্রতা বা সেমেকা ভাব ৰক্ষা কৰিবলৈ পলিথিনেৰে আদাৰ তলিবিলাক ঢাকি দিয়া হয়।

এই পদ্ধতিকেই চ'লাৰাইজেচন বুলি কোৱা হয়। চ'লাৰাইজেচনৰ পিচত পলিথিনৰ টুকৰা বোৰ ভালদৰে থই দিব লাগে।

ৰোপন পদ্ধতি - (যদি পোনপটীয়াকৈ ৰোৱা হয়) আদা ৰুৱৰ বাবে তলিবোৰত ২০-২৫ চে:মি: ব্যবধানত সৰু সৰু খলি বনাই ২৫ গ্ৰামকৈ নিমৰ গুৰি খালিবিলাকত দি আদা ৰোপণ কৰি ট্ৰাইক'ডাৰমা মিহলোৱা পচনসাৰেৰে ঢাকি দিব লাগে।



কিন্তু উত্তৰ - পূৰ্বাঞ্চলত বা উজনি অসমত আদা পোনে পোনে ঘাই পথাৰত ৰোৱা হয়। পাহাৰীয়া অঞ্চলত আদাৰ কাণ্ডবিলাকত ৫ চে:মি: দ গাত বনাই ৰোপন কৰা হয়। গাত বিলাকৰ মাজত ১৫ চে:মি: ব্যবধান ৰখা হয়।

মেঘালয় আৰু নাগালেণ্ডত ৪৫ ছে.মি. ব্যবধানত ৰোপণ কৰা হয়। ৰোপন কৰা আদাবিলাক মাটিৰে ১-১.৫ ইঞ্চি মানকৈ ঢাকি লাহেকৈ হাতেৰে হেঁচি দিয়া হয়।

অসম আৰু মেঘালয়ত আদাৰ লগত মিশ্ৰ কৃষি হিচাবে জলকীয়া, অমিতা, ৰঙালাউ আদি আদাৰ লগত ৰোৱা হয়। নাগালেণ্ডত জলকীয়া, বেঙেনা, বিলাহী, অমিতা প্ৰথমে এঠাইত পুলি তৈয়াৰ কৰি আদাৰ পথাৰত থকা টিপ বিলাকৰ মাজে মাজে ৰুই দিয়া হয়। কেবেলাত আদাৰ পথাৰত শিমুল আলু, জলকীয়া, ধান, বাগি, বাদাম, গুমথান আদি খেতি কৰি শস্যাবৰ্তন হিচাপে কৰা হয়। নাৰিকল আৰু এৰাপাতৰ লগত ও আদা মিশ্ৰিত ভাবে খেতি কৰা হয়।

নভেম্বৰৰ পৰা জানুৱাৰী মাহৰ ভিতৰত মাটি ঠিক কৰি লব লাগে। পিচত হাবি বন আদিত জুই লগাই দিয়া হয়। তাৰ পিচত ফেব্ৰুৱাৰী মাৰ্চ মাহত নজ্বলা বা আখাজ্বলা জাবৰখিনি অতৰাই পেলোৱা হয়। ইয়াৰ কিছুদিন পিছত আদাৰ কাণ্ডলাক ৰোৱা হয়। উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ বিভিন্ন

ৰাজ্যবিলাকত আদা বোৱাৰ বিভিন্ন পদ্ধতি অবলম্বন কৰা হয়। মেঘালয় ৰাজ্যৰ কিছুমান জিলাত টেৰেচ কাটি খেতি কৰা হয়। অসমত খন্তিৰে ৫ চে:মি: দ খলি খানি, ১৫ চে.মি. ব্যৱধানত আদা বোৱা হয়। মেঘালয়ত মাটি খহি নষ্ট নহুৱাৰ বাবে অকোৱা পকোৱা কৈ মাটিৰ বান্ধ বনাই সেই বান্ধ বিলাকৰ মাজে মাজে আদা বোৱা হয়। নাগালেণ্ডত নগা কোৰ ব্যৱহাৰ কৰি ১-২ ফুট ব্যৱধানত পাতি বনাই আৰু মিশ্ৰিত পদ্ধতিত ২-৩ ফুট ব্যৱধানত পাতি বনাই আদা ৰোপন কৰা হয়। পাতি বোৱত ৭-১০ চে:মি: তলত আৰু ২০-২৫ চে:মি: ব্যৱধানত আদাৰ কাণ্ডবিলাকত ৰুৱা হয়।

মাটিৰ সাৰুৱা ক্ষমতা বক্ষণাবেক্ষন

দৰাপিতা বৰষুণত মাটি ধুই নেযাবলৈ আৰু আদাৰ কাণ্ডবিলাক ভালকৈ গজিবৰ বাবে গুৰি বিলাক শুকান পাত খেৰ আদিৰে ঢাকি দিয়াটো অতি জৰুৰী।

এনে কৰিলে মাটিত জৈবিক পদাৰ্থৰ পৰিমাণও বৃদ্ধি পায়।



এনেদৰে ঠিক পুলিবোৱাৰ পিচত মালচিং কৰিব লাগে তাৰ বাবে প্ৰতি হেক্টৰ মাটিত ১০-১২ টন কেঁচা পাত বা ঘাহৰ প্ৰয়োজন হয়। তাৰ পিছত ৰোপনৰ ৪০-৯০ দিনৰ পাছত ৫ টন হাৰত প্ৰতি হেক্টৰত শুকান পাত বা জাবৰেৰে মালচিং কৰিব লাগে। গো-ফুল আৰু পচতীয়া পাত ব্যৱহাৰ কৰিলে গুৰি কটা পোকৰ আক্ৰমণ ৰোধ কৰিব পাৰি। শুকান পাত আৰু খেৰ আদিৰে ঢাকি দিয়াৰ পিচত পাতলকৈ গোবৰপানী ঢালি দিলে অনুজীৱৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পোৱাৰ লগতে গছৰ পুষ্টি বাঢ়ে।

মাটিৰ সাৰুৱা ক্ষমতা বৃদ্ধিৰ বাবে খেতিয়কে সাধাৰনতে মাহজাতীয় শস্য যেনে, মটৰ, মাটিমাহ, বুট আদি সিচৈ, এনে কৰিলে মাটিৰ উৰ্বৰা শক্তি বৃদ্ধি কৰাৰ উপৰিও খেতিয়কৰ আয় বৃদ্ধিত সহায় হয়। কিছুসংখ্যক খেতিয়কে মাটিত পটাচ সাৰৰ মাত্ৰা বৃদ্ধি কৰিবলৈ কাঠৰ ছাই ব্যৱহাৰ কৰে। মেঘালয়ত পচনসাৰ আৰু গৰু, ছাগলীৰ মল ব্যৱহাৰ কৰি মাটি সাৰুৱা কৰা হয়।

পুষ্টি - আদা খেতিত যথেষ্ট পৰিমাণে সাৰ দিব লাগে কিন্তু তাৰ বাবে ৰাসায়নিক সাৰ প্ৰয়োগ কৰা অনুচিত। সেইবাবে আগৰ বছৰ আদা গছে শোষণ কৰা পুষ্টিখিনি পুৰা কৰিবলৈ মাহজাতীয় শস্যৰ লগত মিশ্ৰিত ভাবে খেতি বা শস্যাবৰ্তণ কৰা হয় আৰু গোবৰ আদি দিয়া হয়। আদা বোৱাৰ সময়ত পচা গোবৰ আদাৰ খালি বিলাকত দিব পাৰিলে ভাল হয়। কিন্তু লগত নিমৰ খলিহৈ দিয়া দৰকাৰ।

উত্তৰপূৰ্বাঞ্চলত সাধাৰনতে আগতে ব্যৱহাৰ নকৰা মাটি য'ত যথেষ্ট পৰিমাণে সাৰ থাকে সেই ধৰনৰ মাটি আদাৰ খেতিৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। আদা বোৱাৰ আগত মাটিত গোবৰ প্ৰয়োগ কৰাটো অতি প্ৰয়োজন নহয় যদিও শস্যৰ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবেও এনেকুৱা উপদেশ দিয়া হয়।

পানীৰ প্ৰয়োজনীয়তা



উত্তৰপূৰ্বাঞ্চলত সাধাৰণতে বৰষুণ আৰু নদীৰ পানীৰ ওপৰত কৃষিকাৰ্য নিৰ্ভৰ কৰে। যিহেতু বৰষুণ আৰু নদীৰ পানীয়েই একমাত্ৰ পানীৰ উৎস সেইবাবে জৈৱিক কৃষিপদ্ধতিৰ নিয়ম অনুযায়ী পানী কিমান বা কেতিয়া দিব লাগে তাক লক্ষ্য কৰি পানীৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

পানীৰ প্ৰয়োজনীয়তা - আদা ৰোৱাৰ সময়ত নিয়মীয়া, গছৰ বৃদ্ধিৰ সময়ত বেচি বৰষুণ আৰু ফচল চপোৱাৰ এমাহ আগত শুকান বতৰৰ প্ৰয়োজন হয়। পথাৰৰ মাজে মাজে নলা কাটি দিব লাগে যাতে জমা হৈ থকা পানী ওলাই যাব পাৰে। আদা গছৰ গুৰি শুকান পাত খেৰ আদিৰে ঢাকি দিয়াটো জৰুৰী, এনে কৰিলে গছৰ গুৰি শুকাই টান হৈ যোৱাৰ ভয় নেথাকে। আদা ৰোৱাৰ পিচত ১২.৫ টন সেউজীয়া পাত আৰু ৪০ দিনৰ পিচত ৫ টন পাত প্ৰতি হেক্টৰত মালচিং কৰিব লাগে।



মাটিৰ সেমেকা ভাব বক্ষা কৰাৰ ক্ৰিটিপ - মালচিং কৰিলে মাটিৰ পানীভাগ বাষ্পীভূত হৈ উৰি যোৱাৰ ভয় নেথাকে। অৰ্থাৎ মালচিং কৰি মাটি ক্ষয় নহবলৈ আৰু ওপৰৰ সাৰুৱা ভাগ বক্ষা কৰিবলৈ বান্ধ আৰু জমা হোৱা বৰষুণৰ পানী ওলাই যাবলৈ নলাৰ ব্যৱস্থা কৰি দিয়া হয়।

অদৰকাৰি ঘাঁহ বন কম কৰিবলৈ, মাটিৰ ক্ষয় হোৱা কম কৰিবলৈ, মাটিৰ সেমেকা ভাব বক্ষা কৰিবলৈ আৰু মাটিৰ সাৰুৱা ক্ষমতা বক্ষা কৰিবলৈ কেতিয়াবা কেতিয়াবা আদাৰ পথাৰত মাহজাতীয় শস্য সিঁচি দিয়া হয়।

অপকাৰী পোক আৰু বেমাৰ

কাণ্ড বিন্ধোৱা পোক, পাত মেৰুৱা পোক, বাইজোম স্কেল আদি হৈছে আদাৰ ক্ষতি কৰা ঘাই পোক। পোখা পঁচা, জই-পৰা, পাতত দাগ আদি হৈছে আদাৰ ক্ষতি কৰা ঘাই ঘাই বেমাৰ। পোক আৰু বেমাৰৰ পৰা আদাক বক্ষা কৰিবলৈ পথাৰ সদায় নিৰিক্ষণ কৰা আৰু ফাইটো-চেনিটাৰী পদ্ধতি অবলম্বন কৰাটো অতি আবশ্যকীয়। আদাৰ ক্ষতি কৰা ঘাই পোক বিলাকৰ বিষয়ে তলত দিয়া হ'ল:-



কাণ্ড বিন্ধোৱা পোক

জীৱন চক্ৰৰ বৰ্ণনা - আদাৰ কুমলীয়া পাত বা অন্য কোনো কুমলীয়া অংশত পোকে কণি পাৰে। ২-৩ সপ্তাহত কণি ফাটি পলুৰ সৃষ্টি হয় আৰু পিচত লেটাৰ ৰূপ লয়। প্ৰায় ৭ দিন লৈকে লেটা অবস্থাত থাকে। এনেকৈ একবছৰত ৪-৫ টা বংশ অতিক্ৰম কৰে। জুলাইৰ পৰা অক্টোবৰ মাহ লৈকে এই পোকৰ সংখ্যা খুব বেচি হয়।

কেনেকৈ চিনি পাব - পূৰ্ণাঙ্গ পলু বিলাকৰ গাটো ক'লা ক'লা দাগ থকা বঙচুৱা বাদামী বৰণৰ, গাটোৰ এফালে সঁতা বৰণৰ আঁচ-আঁচ থকা আৰু প্ৰায় ২৫-৩০ মি:মি: দীঘল হয়। পখিলাৰ পাখিত ক'লা ক'লা দাগ থাকে পখিবিলাক কমলা হালধীয়া বৰণৰ হয়।

পলুৱে গছৰ কাণ্ড বা গা গছ ফুটা কৰি সোমাই যায় আৰু সেই গছ তেতিয়া মৰি যায়।

অৰ্থনৈতিক দিশৰ পৰা সাৱধানী সময় - যেতিয়া গড় হিচাপে প্ৰতি বৰ্গ-ফুটত এটাকৈ কণি দেখিবলৈ পোৱা যায় তেতিয়াৰ পৰাই নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব লাগে।



ব্যৱস্থাপনা - যিবিলাক পুলি কাণ্ড বিকোৱা পোকে আক্ৰমণ কৰে সেইবিলাক গছৰ কাণ্ডবোৰ ফালি হাতেৰে পলু উলিয়াই মাৰি পেলাব লাগে। কিছুমান খেতিয়কে কাণ্ড বিকোৱা পোক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ আদাৰ পথাৰত নিমৰ পুলি বোৱে।

কি কি কৰিব লাগে:-

- কেবল ভাল আৰু প্ৰমাণিক জাতৰ আদাই বোব লাগে।
- কাণ্ড বিলাক ৰোগহীন আৰু ভাল হব লাগে। বোৱাৰ আগত ট্ৰাইক'ডামা ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।
- সাৰ প্ৰয়োগ আৰু মালচিং কৰাৰ আগত বনবোৰ নিৰানি কৰিব লাগে।
- জমা হৈ থকা পানী ওলাই যাবলৈ নলাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।
- শষ্যডবা ভালদৰে পৰ্যবেক্ষণ কৰিব লাগে, পোক, বেমাৰ আদিৰ লক্ষণ দেখিলে তৎক্ষণাত ব্যৱস্থা লব লাগে।
- কাণ্ড বিকোৱা পোকৰ পখিলা ধৰিবৰ বাবে পোহৰ কৌশল ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।

কি কি কৰিব নেলাগে:-

- মাটি বা ঋতুৰ লগত খাপ নোখোৱা আদা ৰুব নেলাগে।
- ৰাসায়নিক সাৰেৰে বীজশেখান কৰিব নেলাগে।
- কাণ্ডবিলাক কোনো ধৰনৰ ৰাসায়নিক বস্তুৰ লগত মিহলাব নেলাগে।
- পানী জমা হোৱা ঠাইত আদাৰ খেতি কৰিব নেলাগে। আদাৰ পথাৰত পানী জমা হবলৈ দিব নেলাগে।
- ৰাসায়নিক কীটনাশক ব্যৱহাৰ কৰিব নেলাগে।
- জৈবিক সাৰৰ লগত ৰাসায়নিক সাৰ ব্যৱহাৰ কৰিব নেলাগে।

অন্যান্য অপকাৰী পোক -

কাণ্ড বিকোৱা পোকৰ বাহিৰে আদাৰ ক্ষতি কৰা অন্য পোকবিলাক হৈছে, ৰাইজ'ম ফ্লাই, হোৱাইট গ্ৰেব, স্কাইপাৰ আৰু স্কেল। হাল-বোৱাৰ পিচত চ'লাৰাইজেচন পদ্ধতি অবলম্বন কৰিলে পোক পৰুৱা বহু পৰিমাণে নিয়ন্ত্ৰণ হয় বিশেষকৈ হোৱাইট গ্ৰেব পোক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ ভাল। পখিলা ধৰিবলৈ পোহৰ ফান্দ ফলপ্ৰসূ। আন কিছুমান কৌশল অবলম্বন কৰিও নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰি। আক্ৰান্ত পাতবিলাক বা অপকাৰী পোক আদি সংগ্ৰহ কৰিও পোক নিয়ন্ত্ৰণ কৰা হয়।



কিন্তু ভাৰতৰ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চল ৰাজ্যবিলাকৰ আদাৰ খেতিত সাধাৰনতে পোকৰ সমস্যা দেখা নেযায়। অনুমোদিত জৈৱিক পদ্ধতিৰ দিহা মতে আদা ৰোৱাৰ সময়ত ট্ৰাইক'ডাৰমা আৰু কাণ্ড বিক্লেৱা পোকৰ পৰা ৰক্ষা পাবলৈ মালচিং হিচাবে গো-ফুল ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

আদাৰ বাৰীৰ চাৰিওকাষে জোপোহা গছ বা হেজ কলেও লেডিবাগ, মকৰা আদি উপকাৰী পোক পতঙ্গৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পায় ফলত অপকাৰী পোক নিয়ন্ত্ৰণ হয়।

বেমাৰ

গুৰি পচা বেমাৰ - এই বেমাৰ সাধাৰনতে পাইথিয়াম এফানিডাৰমেন্টাম আৰু পাইথিয়াম মাইৰেওটাইলাম নামৰ ভেঁকুৰৰ আক্ৰমণৰ পৰা হয়।

জীৱনচক্ৰ - আদাৰ কাণ্ড পচি যোৱাৰ বাবে দুই ধৰনৰ পাইথিয়াম দ্বায়ী, আৰু দুই ধৰনে এই পাইথেয়াম জীয়াই থাকিব পাৰে।

(ক) সঁচ হিচাবে ৰখা বেমাৰী কাণ্ডত

(খ) শয্যৰ পথাৰত আগৰ পৰা থাকি যাব পাৰে



চফট ৰট সাধাৰনতে মাটিত বসবাস কৰে আৰু পোষক দ্ৰব্য নেথাকিলেও চেপ্ৰ'ফাইটিক এলিলচৰ লগত জীয়াই থাকিব পাৰে। ৩০ ডিগ্ৰী চেলচিয়াচতকৈ বেচি গৰম আৰু সেমেকা বতৰ সুবিধাজনক। সেইবাবে আদাৰ খেতিৰ পৰা অতিৰিক্ত পানী ওলায় যোৱাৰ ব্যৱস্থা নেথাকিলে এই বেমাৰ বৃদ্ধি পায়। জুন জুলাই মাহত এই বেমাৰ হয়।

ক্ষতিৰ ধৰণ আৰু বেমাৰৰ বৰ্ণনা - আৰম্ভনিত পাতবিলাক সঁতা সেউজীয়া বৰণৰ হৈ পৰে। আগলি পাতবোৰ হালধীয়া হৈ পৰে। লাহে লাহে আটাই বোৰ পাতৰ দাতি অংশ হালধীয়া হৈ পৰে আৰু মাজডোখৰ কিছুদিনৰ বাবে সেউজীয়া হৈ থাকে। পাতবিলাক সম্পূৰ্ণৰূপে হালধীয়া হৈ যোৱাৰ পিচত পাতবিলাক লেৰেলি যায়, তলফালে ওলমি পৰে আৰু গছৰ কাণ্ড আক্ৰান্ত হয় আৰু গছ জোপা মৰি যায়। গছৰ গুৰি জলজলীয়া মূগা বৰণৰ হৈ যায়। পিচত গছৰ মাজঅংশ পচি যায়। এনেকুৱা গছ মাটিত পৰি নেযায় যদিও গছজোপা অতি সহজে টানি উঘালি পেলাব পাৰি। গুৰি অংশৰ পৰাই এই বেমাৰ আদাৰ কাণ্ডবিলাকত বিয়পে। দেখাত উপৰিভাগ ভাল যেন দেখিলেও ভিতৰি কাণ্ডবোৰ পচি যায়। আদাৰ কাণ্ডবিলাকত পচা শিপাবিলাক দেখিবলৈ পোৱা যায়। গেলা আদা বিলাকৰ পৰা বৰ বেয়া গোল্ড ওলায়।

ব্যৱস্থাপনা:-

- বেমাৰ নথকা কাণ্ড ৰোৱা লাগে
- ভালকৈ নলাৰ ব্যৱস্থা কৰা
- বেমাৰী গছবিলাক জুলাই দিয়া
- বেমাৰী গছৰ গুৰিটো মাটিৰ সৈতে উঘালি পেলোৱা

উজনি অসমৰ আদা খেতিয়ক সকলৰ মতে বাহ গছৰ ঠাইত আদাৰ খেতি কৰিলে আদাৰ বেমাৰৰ পৰা ৰক্ষা পোৱা যায় আৰু ফচলো বহু পৰিমাণে বৃদ্ধি হয়।

বেঙেৰিয়েল উইল্ট



জীৱন চক্ৰ - সাধাৰনতে পানী, মাটি বা বেমাৰী আদাৰ কাণ্ড পৰা এই ৰ বিস্তাৰ ঘটে। পুলি এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ ৰুটিয়াওতে শিপাত আঘাত লাগি ঘা হয় আৰু সেই ঘাৰ যোগেদি বেঙেৰিয়েল বেঙেৰিয়া গছক আক্ৰমণ কৰে। কেতিয়াবা শস্যকৃষি আৰু পোকে শিপা কুটি দিয়ে আৰু সেই কটা অংশইদি বেঙেৰিয়া গছক আক্ৰমণ কৰে। কেতিয়াবা প্ৰাকৃতিক কাৰণত শিপা চিগে আৰু তেতিয়াও আক্ৰমণ কৰিব পাৰে। এই বেঙেৰিয়াই গছৰ আঘাতপ্ৰাপ্ত অংশইদি সোমায় আৰু গোটেই গছত বিয়পি পৰে। এনেধৰনে এই বেঙেৰিয়া গছৰ কাণ্ডৰ মাজঅংশলৈকে

সোমাই যায় আৰু আৰু কোষবোৰৰ মাজত থিতাপি লয়, কোষবেৰবোৰ খাই পেলাই আৰু কিছুমান ফাকৰ সৃষ্টি কৰে য'ত কিছুমান বিজলুৱা পদাৰ্থৰ সৃষ্টি হয়।

লক্ষণ - সংক্ৰামিত সৰু গছপুলি বিলাক অতি সোনকালে মৰি যাবলৈ ধৰে। ডাঙৰ পুলিবিলাকৰ ৰং সলনি হৈ পাতবিলাক সৰিবলৈ ধৰে। তেতিয়া ডাঙৰ পুলিবিলাক তলফালে হুউলি থাকে আৰু সম্পূৰ্ণ মৰহি নোযোৱা লৈকে চাপৰ হৈ থাকে। কেতিয়াবা কিছুমান উপৰুৱা শিপা ওলোৱা দেখা যায়। গছৰ শিৰা, কাণ্ড, শিপা আদি মুগা বৰণৰ হৈ পৰে।

সাধাৰনতে এই বেমাৰৰ জীৱানু মাটিত থাকে। মাটিৰ পৰা শিপাঅংশ অক্ৰমণ কৰি গছে পানী আহৰন কৰাৰ ক্ষমতাত বাধাৰ সৃষ্টি কৰে যাৰ বাবে গছজোপা শুকাই যায়।

ব্যৱস্থাপনা -

- গোমখান চয়াবিন আৰু কপাহেৰে শস্যাবৰ্তণ
- ৰোগমুক্ত আদাৰ কাণ্ড ৰুব লাগে

অন্যান্য বেমাৰ সমূহ - আদাৰ অন্যান্য বেমাৰ বিলাক হৈছে লিফ স্পট, পত্ৰাধাৰৰ ব্লাইট, শুকাই যোৱা বেমাৰ আদি। এই ধৰণৰ বেমাৰ সমূহৰ পৰা ৰক্ষা পাবলৈ আদাৰ পথাৰত ভাল নলাৰ ব্যবস্থা কৰা প্ৰয়োজন। বেমাৰী গছবিলাক অতৰাই পুৰি পেলোৱা হয়। কিন্তু অধ্যয়ণ ক্ষেত্ৰত এই বেমাৰ দেখিবলৈ পোৱা নগৈছিল।

জীৱজন্তু আৰু নিগনি আদিৰ আক্ৰমণ - কোনো অঞ্চলত নিগনি আদিয়ে পথাৰত মাটিত গাঁত বনাই আদাৰ ক্ষতি কৰে। কোনো অঞ্চলত মহ, বান্দৰ বনৰীয়া গাহৰি আদি ঘাঁহ খাবলৈ আহি আদা গচকি বহুতো ক্ষতি কৰি যায়।

কেনেকৈ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব -

- নিগনি আদি ধৰিবলৈ ফান্দ ব্যবহাৰ কৰা হয়।
- উজনি অসমৰ খেতিয়কে ওখ এটলীয়া ঠাইত আদাৰ খেতি কৰি ভাল পায় কাৰণ এনেকুৱা ঠাইত গৰু ছাগলী বা নিগনি আদাৰ ক্ষতি কৰিব নোৱাৰে।
- উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত আদাৰ লগত ধান ৰোৱা হয়। দেখা গৈছে এনে কৰিলে অপকাৰী কীটৰ পৰা বহুপৰিমাণে ৰক্ষা পোৱা যায়।

প্ৰাকৃতিক শত্ৰু - বিভিন্ন ধৰনৰ শাকপাচলীয়ে বিভিন্ন ধৰনৰ পোক পৰুৱাক আকৰ্ষণ কৰি গছৰ শীৰ্ষকিত সহায় কৰে আৰু ফচল বৃদ্ধি কৰে। পৰজীৱি পলুবিলাকে কাণ্ডবিন্ধা কৰা পোকৰ পলু খাই ৰক্ষণাবেক্ষণ কৰে। চৰাইয়ে সাধাৰনতে অপকাৰী পোকৰ পলু খাই অপকাৰী পোকৰ সংখ্যা নিয়ন্ত্ৰণ কৰে।

শস্য চপোৱাৰ পিচত



আদাৰ জাতৰ উপৰত নিৰ্ভৰ কৰি ৮ বা ১০ মাহৰ ভিতৰত ফচল চপাব পৰা হৈ যায়। যেতিয়া ফচল চপোৱাৰ সময় হয় তেতিয়া পাতখিনি হালধীয়া বৰণৰ হৈ পৰে আৰু শুকাই যায়। কোৰ বা খুৰপিৰে মাটি খান্দি আদাৰ কাণ্ডবিলাক উলিওৱা হয় আৰু শুকান পাত মাটি আদি একুৱাই চফা কৰি বেলেগ কৰি লোৱা হয়। উজনি অসমৰ খেতিয়কে বিশেষকৈ কাছাৰ জিলাৰ খেতিয়কে ২-৩ বছৰ ফচল নচপোৱাকৈ থৈ দিয়ে।

এনে কৰিলে আদাৰ ওজন বৃদ্ধি হয়। আকৌ শুকান বতৰত আদাবিলাক অলপমান শুকাই যায় আৰু ওজনও কমি যায়, কিন্তু এপ্ৰিল মে মাহত বৰষুণৰ পিচত ফচল চপালে আকৌ ওজন বাঢ়ি যায়। আদাৰ জাতৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি প্ৰতি হেক্টৰত ২০-৩০ টন লৈকে আদা পোৱা যায়।

পৰিষ্কাৰ কেনেকৈ কৰিব লাগে - আদাবিলাক সাখাৰনতে হাতেৰে পৰিষ্কাৰ কৰা হয়। আদাৰ কাণ্ডবিলাকৰ পৰা শুকান পাত আৰু মাটি আদি একুৱাই লৈ দুই ঘণ্টাৰ বাবে ব'দত দিব লাগে। ব'দৰ প্ৰখৰতাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি ঠাই ভেদে ব'দত থোৱাৰ সময় ভিন ভিন হয়।

পেকেজিং বা বন্ধা - ব'দত শুকুৱাৰ পিচত আদাবিলাক এটা বস্তাৰ ভিতৰত ভৰাই সাঁচি থব লাগে। পাহাৰীয়া ঠাইত খেতিয়ক বিলাকে বাঁহৰ পাচিত কলপাত পাৰি আদা শুকুৱাই অনা নিয়া কৰে।

শুকুৱাৰ নিয়ম - উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ খেতিয়কে আদাৰ কাণ্ডবিলাক ২-৩ ঘণ্টাৰ বাবে আৰু মেঘালয়ত এদিনৰ বাবে ব'দত শুকুৱাই লৈ বাঁহ বা কাঠৰ চাঙত ছাঁত থৈ দিয়ে।

পেকেজিং বা বন্ধা - ব'দত শুকুৱাৰ পিচত আদাবিলাক এটা বস্তাৰ ভিতৰত ভৰাই সাঁচি থব লাগে। পাহাৰীয়া ঠাইত খেতিয়ক বিলাকে বাঁহৰ পাচিত কলপাত পাৰি আদা শুকুৱাই অনা নিয়া কৰে।

সংৰক্ষণ - আদা সোনকালে বিক্ৰী হৈ যায় বাবে কোনো ধৰনৰ উঁৰালঘৰ বা বক্ষণাবেক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰিব নেলাগে। উজনি অসম আৰু মেঘালয়ত গাঁত খান্দি বালিৰ মাজত সোমোৱাই থোৱা হয়। সূৰ্য্যৰ তাপ আৰু বৰষুণৰ পৰা বক্ষা কৰিবলৈ বালিৰ উপৰত শুকান বা সেউজীয়া পাত পাৰি দিয়া হয়। কেতিয়াবা টকৌ পাতেৰে জুপুৰি ঘৰ সাজি (যাতে ব'দ নপৰে) আদাৰ বক্ষণাবেক্ষণ কৰা হয়।

যিবিলাক আদাৰ কাণ্ড পিছৰ বছৰৰ বাবে সঁচ হিচাবে সংৰক্ষণ কৰা হয়, সেইবিলাক ভালদৰে সংৰক্ষণ কৰা উচিত। পুৰণি প্ৰক্ৰিয়াৰ মতে আদাৰ কাণ্ডৰ লগত ৰ পাতৰ এটা তৰপ ছটিয়াই দিয়া হয়। ভালকৈ গজালি মেলিবৰ বাবে আদাৰ গাঁঠিবিলাক ছাঁ পৰা ঠাইত গাতত থৈ ভালদৰে সংৰক্ষণ কৰিব লাগে। সেউজীয়া স্বাস্থ্যবান আৰু ৰোগমুক্ত ৬-৮ মছীয়া গছ শস্য পথাৰত

নিৰ্বাচন কৰি থব লাগে। সম্পূৰ্ণ পূৰ্ণ হলে আদাৰ কাণ্ডবিলাক খান্দি গাতত ভালদৰে সংগ্ৰহ কৰি থোৱা হয়। গাতটোৰ কাষবিলাক গোবৰেৰে লেপি দিব পাৰে। আদাবিলাক শুকান বালি আৰু তুইৰ মাজত থব লাগে। গাতটো উপৰফালে অলপ ঠাই এৰি দিব লাগে এনে কৰিলে বতাহ মুক্তভাবে চলাচল কৰিব পাৰে ২০ দিন মুৰে মুৰে আদাবিলাক এবাৰ নিৰিক্ষণ কৰিব লাগে, বেমাৰী বা শোটেৰা পৰা আদাবিলাক অতৰাই দিব লাগে। কোনো কোনো ঠাইত শুকান বালি বা ঘাঁহৰ উপৰত থৈ শুকান পাতেৰে ঢাকি দিয়ে।

উঁৰালৰ পোক - আদা অতি সময়ৰ বাবে বখা হয় বাবে সাধাৰনতে কোনো ধৰনৰ পোক আদিৰ পৰা সমস্যা পোৱা নেযায়। কিন্তু মনত ৰাখিব লাগে যাতে আদাখিনি বখাৰ ঠাইডোখৰ যাতে সেমেকা নহয়।

জৈবিক আদাৰ কৃষিপদ্ধতি



সাক্ষতকৰ- বাগডিমা গাঁওৰ ৰবিন নাইডিং, ডিমাছা গোষ্ঠীৰ আৰু দুখীয়া পৰিয়লৰ। সাতটা ল'ৰা ছোৱালীৰ বাপেক। দুখীয়া ছোৱাৰ বাবে তেঁও ল'ৰা ছোৱালীক স্কুল পঠিয়াব নোৱাৰিছিলে। তেঁও কোনোমতে ল'ৰা ছোৱালী বিলাকক এবেলা ভাতৰ ব্যবস্থা কৰি দিব পাৰিছিল। ২০০৩ “বাইট কালচাবেল অৰগেনাইজেচন” ৰবিণৰ গাঁওত সোমায় আৰু তেঁওক ২০০০ টকা দিয়ে।

সেই টকাৰে তেঁও আদা কিনি ১ হেক্টৰ পৰিমাণৰ মাটিত আদা ৰোৱে। (ঠাই বাছি লোৱাৰ পিছত সেই ঠাইৰ ঘাঁহ বন আদি চফা কৰি শুকুৱাই লৈ পুৰি পেলোৱা হয়। ফেব্ৰুৱাৰী মাহত পুৰা ঘাঁহ বন আদি হাল বাই মাটিৰ লগত মিহলাই দিয়া হয়। প্ৰথম বাৰিষাৰ বৰষুণত তেঁও আদাবিলাক বহুৰ দাইলৰ মিশ্ৰিতভাবে পথাৰত ৰুই দিয়ে। পথাৰৰ চাৰিওকাষে জেৰোৱা হিচাপে চজিনাৰ ডাল ৰুই দিয়ে। পুৰনা খেতিয়কে আদাৰ লগত বিভিন্ন শস্য যেনেকৈ মটৰ, উৰাই, গোমথান জলকীয়া, তিৰুঁহ, ৰঙালাও আদি ৰুইছিল এনে কৰিলে মাটি সাৰুৱা ছোৱাৰ উপৰিও বহুতো বেমাৰও নিয়ন্ত্ৰণ হয়।) ৩ বিঘা মাটি আদা খেতিৰ বাবে তৈয়াৰ কৰিবলৈ ১৪ দিন আৰু ১ জন মানুহৰ প্ৰয়োজন হয়।

জানুৱাৰী ফেব্ৰুৱাৰী মাহত তেঁও ফচল চপাইছিল, ফচল চপোৱাৰ পিছত কিছুমান ভাল ৰোগমুক্ত আদা পিছৰ বছৰৰ বাবে সঁচ হিচাপে থৈছিল। এই আদা সংৰক্ষণ কৰিবলৈ তেঁও কোনো ধৰনৰ দৰব ব্যবহাৰ কৰা নাছিল। আদাৰ কাণ্ডবিলাকৰ পৰা মাটি অঁতৰাবলৈ তেঁও আদাবিলাক ১ সপ্তাহৰ বাবে ৰ'দত মেলি দিছিল আৰু তাৰ পিছত জুপুৰি ঘৰত থৈ দিছিল। সংৰক্ষণ কৰি থোৱা আদাবিলাকত তেঁও কোনো ধৰণৰ পোক পৰুৱা বা বেমাৰৰ সন্মুখীন হব লগা ছোৱা নাই। প্ৰথম বছৰ ৰবিন নাইডিং ২৮০০ কে.জি. আদা পাইছিল আৰু তাৰে প্ৰতি কে.জি. ১২ টকাকৈ মুঠ ২৫০০ কে.জি. আদা বিক্ৰী কৰিছিল আৰু ৩০০ কে.জি. আদা সঁচ হিচাপে থৈ দিছিল। দ্বিতীয় বছৰ অৰ্থাত ২০০৪ অত স্কুলত পঠিয়াবলৈ সক্ষম হৈছিল। এই বছৰ তেঁও ৩০০ কে. জি.আদা ৰুই ৩,০০০ কে.জি. আদা পাইছিল। এইবছৰ তেঁও আৰু দুটা ল'ৰাক স্কুলত পঠিয়াবলৈ সক্ষম হৈছিল। তেঁও ৫০ টা হাঁহ কিনিছিল আৰু কণি বেচিবলৈ ধৰিলে। এনেকৈ আদাৰ খেতিৰ লগত বেলেগ খেতি কৰি থাকিলে।

বাধ্যতা বা সীমা - উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলত আদা যথেষ্ট পৰিমাণে উৎপন্ন হলেও আদাৰ ব্যৱহাৰ বহুতো কম তাৰ কাৰণ হৈছে অনুন্নত প্ৰচেচিং ব্যৱস্থা। সেইবাবে সৰহ ভাগ আদা বাহিৰৰ দেশত ৰপ্তানি কৰি দিয়া হয়। কলিকতা হৈছে ভাৰতৰ ঘাই অঞ্চল য'ৰ পৰা ভাৰতৰ বিভিন্নস্থানৰ আদা বিতৰণ কৰা হয়। আদা যিহেতু পাহাৰীয়া অঞ্চলত হয় সেইবাবে পৰিবহন খৰচ বেচি আৰু দামও বেচি।

আকৌ কেতিয়াবা সময়তকৈ আগত ফচল চপোৱাৰ বাবে বা ভালকৈ চফা নকৰাৰ বাবে বা কেতিয়াবা বেয়া আদাৰ পৰা ভাল আদা পৃথক নকৰাৰ বাবে আদা সোনকালে বেয়া হৈ যায় আৰু আশানুৰূপ লাভ নহয়। বেয়া বা গেলা আদাৰ লগত মিহলি হৈ কেতিয়াবা ভাল আদাৰ গুণ নষ্ট হৈ যায় (বিশেষকৈ যেতিয়া হেজাৰ কি. মি দূৰত ক'ৰবাত পঠিওৱা হয়।) পৰিবহণৰ সময়ত বহুতো আদা নষ্ট হৈ যায়। তাৰোপৰিও মধ্যভোগীৰ (মিডিল মেন) জৰিয়তে আদা বিক্ৰী হোৱাৰ বাবে খেতিয়কে উচিত দাম নেপায়।

আদাৰ ৰপ্তানিৰ আৰু সংৰক্ষণত হোৱা সমস্যাবিলাক দূৰ কৰিবলৈ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত চেষ্টা কৰা হৈছে।

আদাৰ পৰা তৈয়াৰী খাদ্যদ্রব্য কিছুমান যেনেকৈ আচাৰ, জাম, জেলি আদিৰ ফেক্ট'ৰী (যিয়ে আদাৰ সংৰক্ষণ আৰু ৰপ্তানিৰ লগত জৰিৎ সমস্যাবিলাক দূৰ কৰিবলৈ সক্ষম হয়) স্থাপন কৰিবলৈ চিন্তা-চৰ্চা চলি আছে।



উত্তৰ - পূৰ্বাঞ্চল আদাৰ খেতিৰ বাবে বিখ্যাত হোৱা কাৰণে, ইয়াত আদাৰ দ্বাৰা কিছুমান খাদ্যবস্তু বনাই বাহিৰৰ দেশত ৰপ্তানি কৰিবলৈ ভাল সুযোগ আছে।

এই পুস্তিকা খনৰ অনুবাদ, সম্পাদনা আৰু প্ৰকাশন

ফাৰটাইল গ্ৰাউণ্ড:

ইফ্ট/উৱেষ্ট চাৰ্টেইনেবিলিটি নেটৱৰ্ক,
ভেনকভাৰ আইলেণ্ড, বিট্ৰিচ কলম্বিয়া, কানাডা
fertile_ground2003@yahoo.com

আৰু

আদাৰ্শ সেউজ প্ৰকল্প

মুলিয়াবৰী, ডিগবৈ
03751 269880

fertilegroundpompy@yahoo.co.in

ৰ এক যুটীয়া প্ৰকল্পৰ অধীনত সম্পন্ন হৈছে

তলত উল্লেখিত অনুস্থান সমূহৰ সহায়ৰ বাবে ফাৰটাইল গ্ৰাউণ্ড আৰু আদাৰ্শ সেউজ প্ৰকল্পৰ

তৰফৰ পৰা ধন্যবাদ জনোৱা হ'ল

কানাডা ইণ্ডিয়া ভিলেজ এইড, ভেনকভাৰ, বি.চি. কানাডা

ওৱল্ড কমিউনিটি ডেভেলপমেণ্ট এডুকেশ্যন চ'চাইটি, কটনি, বি.চি. কানাডা

“শব্দলিপি” চফটৱেৰৰ বাবে টি. আই. ট্ৰেড, গোপিনাথ বৰদলৈ পথ, গুৱাহাটী, অসম

এন. ই. আৰ. চি. অ. আৰ. এম. পি. NERCORMP অৰ website হৈছে www.nercorps.org

অধিক জানিবৰ বাবে আমাৰ ওৱেবচাইট চাওক: www.fertile-ground.org